

Látogatás az olaszliszkai csodarabbinnál New York-ban

A Zemplén-megyei kis faluból a világ legi agyobb városába: New Yorkba helyezte át székhelyét. — Ahogy Európában Olaszliszkára, úgy itt Amerikában: New Yorkba zárandokolnak hozzá tanácsért, segítségért és áldásért..

KIEGÉSZÍTŐ RIPORT

Olaszliszka kis falu Zemplén megyében, a Kárpátok alján. Kis falu volt mindig, de nagyon híres. Híre elterjedt messze földre, jóval a falu határán túl. Nemcsak Magyarországon ismerték, de a mappán, a térképen volt egész Európában. Hetenként több mint ezer ember; férfi, nő és gyermek látogatta, a szüleivel Olaszliszkát Európa minden részéből közel félezer éven át.

Vajjon ki, vagy mi tette ezt a kis és egyébként jelentéktelen falut olyan nevezetessé, olyan rendkívül híressé?

Szép sorjában, a következőkben el fogjuk mondani ennek a zárandokhelynek az igazi jelentőségét.

Friedlander Salamon, az olaszliszkai csodarabbi, — a new yorki "Congregation Rabbi Hirshele" hitközség főrabbija a fölavatott új tórával a kezében kivonul a templomból a reá várakozó ünneplő tömeghez.

Olaszliszkát a Friedlander liszkai csodarabbi" tette a térképre. Csodarabbi csak három van az egész világon és a három közül az olaszliszkainak van a legnagyobb híre, és a legnagyobb kompetenciája.

Messze földről jöttek ide öregek s fiatalok, egészségesek s betegek, szegények s gazdagok, boldogok és boldogtalanok, talajtvesztett és beérkezett emberek, hogy a szentéletű és nagy tudású "csodarabbi" szent hitét és nagy tudását igénybe vegyék. És soha senki nem csalódott benne, mert soha senki üres lélekkel vagy megnyugvás nélkül az olaszliszkai csodarabbitól el nem távozott.

500 éven keresztül idejöttek messze földről a hívőknek száza, ezrei. A Friedlander rabbi családban apáról fiura szállt a csodarabbiság, amely nem adatott meg mindenkinek mert ehhez és erre születni kell, akár csak a profétáknak, vagy a nagy költőknek. Hogy is mondja a latin közmondás "Poeta non fit, sed nascitur". "A költő nem lesz, hanem születik." Ugyanígy van ez a csodarabbival". A csodarabbi nem lesz, hanem születik.

nagy zsidó ünnepek előtt külön vonatokat, külön szérvelvényeket kellett beállítani a MÁV-nak, a Magyar Államvasutaknak, hogy vigye az embereket Olaszliszkára, a csodarabbihoz. 1450 óta Európa legnagyobb zsidó zárandokhelye volt. De ma már Olaszliszka a múlté. Nincs ott a csodarabbi! Nincs oda többé zárandoklat.

Jött a zsidó történelem leg-sötétebb korszaka, és az a tajfun, amely 6 millió zsidót a sirba söpört, elsöpörte Olaszliszkát arról a magasságból, arról a piadestáról, ahová csak a csodarabbi nagy hite, kiváló tudása és rendkívüli híre emelte.

"CONGREGATION RABBI HIRSHELE LISKER" 2176 Grand Concourse, Bronx 57, N. Y. a 181st Street sarkán. Telefonjának száma: FO rdham 7-6280.

Miképpen Olaszliszkát látogatták a zárandokok ezrei, úgy ma Friedlander Salamon hitközsége, temploma és lakása az amerikai zsidók zárandok helye.

Olyan nagy a híre és népszerűsége, hogy itt tarózkodásának fontosságára az angolnyelvű amerikai napilapok nem egy ízben hasábos cikkekben számoltak be.

Régi és Eropából ideszármazott hívei, Magyarországból és más országokból, de még a kis Olaszliszkáról is Friedlander Salamon csodarabbinak egy gyönyörű, ha nem is nagy, de szép templomot építettek, ahonnan az ő elhivatott vezetése mellett áldoznak mély, ősi hittel az Urnak.

Friedlander Salamon főrabbi élete tele van csodákkal. Csodálatos megmenekülései a halál torkából, az átkos emlékü náciizmus idején a legnagyobb írók fantáziáját is túlszárnyalja. Példának okáért közöljük azt az esetet amikor elfogták Magyarországon a názi gestappók, egy vezető názi őrizetére bízták őt, és amikor el akarta kíséni a börtönébe, éppen egy názi rendőrökkel tele autó halálra gázolta őrizőjét és kísérőjét. Ő pedig a nagy zavarban és tumultusban, amely ez eseménnyel kapcsolatban keletkezett, — eltűnt, megszökött. Ebből az illusztrálás céljából fölhozott példából is kitűnik, hogy az Isten az ő elhivatottjának milyen segítő kezet nyújt az ő nagy irgalmában.

Amikor egy másik alkalommal elfogták a Gestappók, akkor már váltságdíjat kérték tőle és pedig 200.000 dollárt, mondván neki, ha "csodarabbi elő kell teremteni tudnia 200.000 dollárt!

Szabadon hagyták, de őrizték, mert a csodarabbi kijelentette, hogy "hagyjanak neki gondolkodási időt, és engedjék meg, hogy amerikai üzlet emberekkel lépjen összeköttetésbe a dollárok miatt". És, mit tett a csodarabbi, tényleg meggondolta magát és ismét megszökött. A Kárpátok hegyeiben bujdosott hosszú hónapokig egész családjával.

Harmadszor is elfogták. Egy szombati nap volt, amikor a názik elfogták Budapesten, ahová elmenekült Olaszliszkáról családjával együtt. A gestappo villanyosra akarta ültetni, de ő kijelentette, hogy egy tapodtat sem mozdul, ő nem utazik szombaton. A gestappo segítségért szaladt, és neki futott egy szemben haladó villanyosnak, amely elütötte. Amíg a a gestappónak első segélyt nyújtottak, addig Friedlander csodarabbi elilant és ismételen megmenekült. Hát nem nagy csoda már magában az a tény, hogy teljes családjával ide tudott menekülni Amerikába!

TÓRA AVATÁS
2000 HIVÓ
RÉSZVÉTELEVEL

A husvéti ünnepek előtt egy héttel nagyszabású tóra-avatási ünnepély volt az olaszliszkai csodarabbi new yorki templomában, Bronxban, a

Grand Concourson, amelyen nemcsak hitközségének tagjai de a csoda rabbi híveinek nagy része jelent meg, több mint 2000 főnyi zsidóság vett részt New York különböző városrészből. Sőt Grand Concourseon lakó zsidóság szép számban képviseltette magát. A szertartást a templomban, a templom udvarán és az utcán, a Grand Concourseon kellett folytatni, illetve megtartani. Egy bronxi zsidó család ajándékozta a tórárt abból az alkalomból, hogy fiugyermekük, akit hosszú ideig a kórházban gyógyítottak, kikerült a kórházból — és hálából, hogy az operáció sikerült, megajándékozták egy tórával az olaszliszkai csodarabbi hitközséget. A fiugyermeknek édes anyja ugyanis erre fogadalmat tett. A fenti képünk bemutata azt a jelenetet, amikor a csodarabbi a tórával kivonul az utcára, a

A CSODARABBI KÖNYVET IR

Az olaszliszkai csodarabbi könyvet ír, amelynek címe: "ACHAVAT SÓLOMO". Az Auswitzben és többi németországi koncentrációs táborban, a gázkamrákban elpusztított zsidók történetét írja meg ebben a könyvben és összeállítja ezek hozzátartozói részére a "JAHRZEIT"-jaikat. Óriási összegyűjtő és összefoglaló könyv lesz ez. A saját kiadásában jelenteti meg. Templomi hivatala a hozzáfutó rokonoknak pontosan megállapítja, mikor kell az elhunytak lelküdvéért a "JAHRZEIT"-ot tartani.

Nagy készülődések folynak

gesztelnapi ünnepek már most a zsidó újév da rabbi templomában szentéletű zsidó ott al venni az istentisztele Mindenestre már előre kell a templom jegyeket lefoglalni. Az régi tradíciók szerint a nagy zsidó ünnepek darabbi templomában is imával eltölteni, f bizalommal hozzá.

Az emberek legtöbb keresi fel Friedlandmon new yorki csod hogy ügyes bajos dol tanácsot kérjenek tő hogy, ha betegek, mondjon felgyógyul Sokan pedig azért, ho áldja őket. Mert a csó áldása szerencsét és b got jelent számukra. F talános, úgynevezett k lem.

Mindenestre olyan vüli az auditív és v emlékező tehetsége F der Salamon csodara hogy akinek egyszer a hangját, rögtön fe vagy ha egyszer látta ben, megismeri az ille valaki egyszer életét szelt vele, megtudja r évek után is nevét, h alkalmá van találkozni tővel. Bizonyára nagy lekismerő, és helyesen vetkeztetni. Tehát na chologus és bölcs filoz zek a kiváló tulajdonsá elik őt mint papot, für a többi embertársai f

Strauss Jenő,
New York City